

Fay Hattındayız-14

Nureddin Yıldız'ın "Dünya Nasıl Dönüyor?" (78.) dersidir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Ümmet olarak karşılaştığımız olaylara verdiğimiz 'fitne' adlandırması veya şahıs olarak karşılaştığımızda dediğimiz şekliyle 'bela', ne hikmetse pratiğe geldiğinde tedbirleri hatırlanamayan bilgilerdir.

Bu durum şuna benziyor: Normal zamanlarda yangında alınacak tedbirleri teorik olarak biliriz ama bir yerin yandığını bilince ne yapacağımızı şaşırırız, elimiz ayağımız birbirine karışır. Fitnelere karşı da ne yapacağımızı şaşırdığımız anlar ve olaylar olabilmektedir. Bu sebeple fitne döneminde ince ayarlarımızın dikkatle hesaplanması gerekir.

Evvela bizler mümin cemaat olarak, yani bir arada durduğumuz mesela bir vakıftaki insanlar, bir caminin cemaati farklı sebeplerle bir araya gelmiş Müslümanlar olarak bulunduğumuz oluşumlarda gerçekten fitneye karşı müteyakkız ve akli başında mümin siyaseti izleyeceksek, birbirimizin karşısında adalet değil fazilet ölçüsünü esas almalıyız.

Bu ne demektir?

Farz edelim ki bir olayda hakkaniyetin gerektirdiği, iki kişiden her birine üçer eşya vermektir. Ancak madem fitne zamanındayız, adalet talebinde bulunmamız hâlinde fitneye biraz daha yakıt taşımış olacaksak, fazilet sergileyip hakkını adalet üzere değil de fazilet göstererek, üç talep etmesinin fitneyi körüklemesi ihtimalini görerek iki seksen almayı kabul etmekten söz ediyoruz. Bu bir fazilet ve feragattir.

Ailenin çöktüğünü görerek, kadın/erkek olarak Allah'ın verdiği hakkı talep etmenin ailede fitnenin büyüyeceğini fark edip fazilet göstermek ve anlayışla karşılamak, hakkından feragat etmek de bunun bir örneğidir. Hadis-i şerif bunu bize, "görevini yap, alamadığını Allah'tan bekle" diye özetliyor. Bundan sonra da kişi, hakkı olanı Allah Teâlâ'nın vereceği lütuflarda görecektir.

Fakat elbette bu müminler arası ilişkilerdedir. Mesele kâfirlerden hak talebinde bulunmak olunca fazilet söz konusu edilmez.

Örnek olarak: Mahallemizdeki cami imamımız sünnetler konusunda gevşek biri olabilir. Arkasında namaz kılındığında farzlar ve vacipler yerine gelmiş olup sünnetler konusunda ihmalkârlığı görülebilmekte, mesela sakal bırakmamaktadır. Bir Müslüman'ın, imamının sünnetleri de yerine getiren biri olarak namaz kıldırmasını istemesi hakkıdır ve bu âdildir. Ancak bunu kimden isteyeceksiniz? İnsanların zaten camiye gelmemek için bahane aradıkları, camilerin Müslümanlar'ı bir arada tutma fonksiyonunu fitneye kurban verdiği bir zamanda bir de imamın sakalından ve sözgelimi kravatının renginden başlanırsa zaten tutuşmuş bir mabet anlayışına benzin dökülmüş olacağını hesaplayarak bu talebinden feragat etmek, camiye gitme görevini yerine getirip gerisini Allah'a bırakmak bir fazilettir.

Bunu en azından fitnenin camiye merkezine aldığı zamanlar geçinceye kadar böyle yapmak yolu tutulabilir. Fitne bir zaman camiye uğramakta, orada sulh ve sükûn sağlanınca aileye uğramakta ya da başka bir alana geçmektedir. Camide fitne söz konusu olduğu zamanlar bunu böylece hesap etmek lazımdır.

Fitnelerin adı ne olursa olsun (kadın, ticaret, askerî, sosyal, coğrafi hatta deprem, sel vs.) sonunda hepsinin sonucu Müslümanlar'ın toplumunun ve kalplerinin bozulmasıdır. Fitneler bize ümmet-i Muhammed olma kabiliyetimizi kaybettirirler ve her fitne, oluğa girip aktığında bu sonuca ulaştırır: Kalplerimiz Allah'tan uzaklaşmış soğuk kalpler hâline gelir.

Fitnelerle tekil anlamda uğraşip adeta kürekle su taşımak yerine, ilgi alanımız ve toplumumuzdaki fesatlar üzerine yapılmış çalışmaların ne olduğu, işe yarayıp yaramadıkları ve yapılan işin kalplere Allah korkusunu yerleştirip yerleştirmedeği üzerinden başarı testimiz yapılmalıdır. Yapılan işin 'mükemmel' olup olmadığı, kalitenin artıp artmadığı üzerinden değerlendirilmelidir. Sözelimi bir kamp yapılmışsa etkinlik olarak; ortaya konulan çabanın başta muhataplarında olmak üzere onların aileleri ve etkin buldukları çevrelerindeki kalplerin Allah'a yönelişinde bir yükselme yaşanmış mıdır?

Cevap hayır ise ve elimizde sadece 'bir işi yapmış olmak' kalıyor da başka bir faydalı netice alınamıyorsa bunlar bizim gözümüzde iyi ama nihayetinde sonuçsuz şeylerdir. Bizler sonuçları etkileyecek işler yapamıyor olabiliriz ama hedefimizde bu olmalıdır. Öncelikle beklentimizin ne olduğu netleşmelidir.

Önemli olarak da 'bir olma'nın nasıl sağlanacağı üzerinde alternatif çalışmalar üretilmelidir. Birliği tavsiye etmenin kimseye manası olmaz, zaten dünyada ayrılığı öven yok. Herkes ayrılığın zararlı olduğunu biliyor ama insanlar ne yapacaklarından haberi değil. Beyinlerimizi 'edebiyat'la yormak yerine fiiliyatla yormalıyız. Bu da Müslümanlar'ın bir olmak hususunda çalışmalarıdır.

Şu örnek bu hususu zihinlerimize yerleştirir: 'Sağlığımıza dikkat edelim' tavsiyesini sürekli dinliyor olmak bizde nasıl bir tesir bırakıyor? Doktor bu cümleyi söylediğinde insan hemencecik, "zaten biz sağlığımıza önem vermiyorduk, teşekkür ederiz" diyor mu? Hayır. İnsan zaten çocukluğundan beri sürekli bu cümleyi duyuyor ve can taşımanın çok önemli olduğunu herkes farkında. Ama ne yapacağını bilmiyor. Mesela "sağlığın için deterjan kullanma" tavsiyesi işe yarar bir cümledir; insana sağlığı için ne yapacağını söyler.

"Kur'an'a dönelim ey Müslümanlar! Bu yolun başka çıkışı yok!" demek de bu durumun bir benzeridir. Kur'an bir yön adı mıdır ki bedenimizle ona dönelim? Mesela nasıl dönelim? Bunun bir örneği var mı? Namaz kılıyorum, oruç tutuyorum, zina etmiyorum ve faiz yemiyorum; şu durumda ben Kur'an'a nasıl döneceğim? Böylesi bir cümle son derece yuvarlak ve ne anlattığı belirsizdir. Bunun yerine "Allah Teâlâ kitabında şunu yasaklıyor/emrediyor, bugünden itibaren şunu yapmayalım/yapalım" şeklinde bir söylem isabetlidir.

*

Nasr ve Fetih surelerinde de zikredilen 'Allah'ın yardımı'ndan ne anlıyoruz? Bedir'de olduğu gibi gökten meleklerin inip kâfirleri toz duman etmesi veya Ahzap savaşındaki gibi çadırlarını başlarına geçirmeleri mi?

İnşallah bunlar da beklentilerimiz içindedir; ancak fitne zamanında erimeden ayakta kalmak Allah'ın lütfettiği bir zaferdir, bu kesin olarak bilinmelidir. Fitnenin hedefi Müslüman'ı erimiş hâle getirmektir ve toplumu dağıttığı gibi fertleri de teker teker dağıtmak ister şeytan. Ama bu karşısında duruyorken İstanbul'un göbeğinde senelerdir imanının, ahlakının, tesettürünün eritmeye çalışılmasına karşın hâlâ Ebu Bekir radiyallahu anhin iman ettiği gibi bir imanla ayakta durması, insanın Allah'tan yardım görmesidir.

Hâlâ sıcaklığı kırk beş dereceyi bulan havalarda çarşafıyla dolaşmak, hâlâ Kudüs'ten söz ediyor olmak, hâlâ insanların plazalar diktiği bir zamanda kirada oturup faize bulaşmamak... bunlardan büyük zafer olur mu? Hangi müminin imanının ayakta kalması Kudüs'ten daha değersiz bir zaferdir? Dünyada hangi şehir bir müminin cennette ebedî kalmasından daha değerlidir?

İstanbul'da yaşayan bir Müslüman'ı düşününüz, ilahiyat fakültesine gitmiş, orada imanını karıştırmak istemişler. Konferanslara-seminerlere gitmiş, haberleri izlemiş ve her gördüğünde kadere imanından, Allah'a teslimiyetinden kopartılmaya çalışılmış, çocukluğundan beri zihnine bunlar bombardıman

edilmiş biri hâlâ Ebu Bekir radiyallahu anhin taşıdığı iman gibisini taşıyor olmasından dolayı şükretmelidir. Allah onu bunca toz duman içerisinde imanı ile muhafaza etmiştir.

Bir Müslüman kadın, üzerinden İsrail'in bütün tankları geçse bile -çarşafı-feracesi şöyle dursun- eldivenini bile çıkarmayacağını söylüyor ve fiilen de böyle bir iman ve samimiyet taşıyorsa kalbinde, bu zafer bütün müminlere mübarek olsun. Patronu "sen namaz kılınca işler aksıyor, namazını eve gidince kılsan olmaz mı" diye teklif edince gerisini hiç düşünmeden istifa eden bir müminin taşıdığı, hâlâ ayakta duran imanıdır ve bunun için Allah'a hamd etmelidir. Çünkü onun taşıdığı bu iman, kıyametin gelmemesi ve dünyanın yıkılmaması için bir teminattır. Son mümin Allah demeyi bırakana kadar kıyamet kopmayacaktır.

Fitne zamanında en kudretli zafer ve Allah'ın en büyük yardımı, bir müminin imanını korumasına yardım etmesidir. Zafer kelimesini hep kâfirlerin tanklarına ve füzelerine karşı galip gelmek şeklinde anlarsak Allah'ı tanımamış oluruz. Yıkılmayan ve paytak yürümeyen mümin, yardım görmüş bir mümindir. Herkesin demokrasiyle, sekülerizmle evirip çevirdiği bir zamanda İskilipli Atıf ne için asıldıysa hâlâ o iz üzerinde duran, zaferi tatmıştır. Şeytan bu manzara yüzünden delirmektedir.

Şeytanın asıl derdi Kudüs'ümüzü yıkmak değil, Allah'a secde edilmesini azaltmak, yok etmektir. İblis beton yığınlarını değil yüreklerimizi hedef almaktadır. Elemanlarına betonlarımızı ve taş yapılarımızı ellerine geçirse de yüreklerimizi teslim alamadıkça gözüne uyku girmeyecektir. Dolayısıyla yüreklerimizin şeriat teslimiyetiyle ayakta durması zafer secdeleri etmemiz gereken bir vesiledir. Bu mantık fitne döneminde yakalanamazsa Allah'ın nimetleri tanınmamıştır.

*

Fitne döneminde bazı hadis-i şerifler mümine kenara çekilmesini tavsiye etmektedir. Buna uzlet denebilir. Uzlet, kısa ve öz anlatımla, "millet alıp yürümüş, camide bile fitne-dedikodu var, bırakalım her şeyi" tavrıdır. Bir tür umutsuzluktur.

Caiz olup olmadığı eski kitaplarımızda uzun uzun tartışılmış bir durumdur. Büyük muhaddislerden İmam el-Hattabî rahmetullahi aleyh, "fitne zamanlarında kenara çekilmek (uzlet) hakkındır" der ve bunu üç şarta bağlar:

-Cemaati ve cuma namazını ihmal etmeyeceksin.

-Senin gibi düşünen ve İslam derdi olan, cemaat denecek kadar sayıda (en azından on kişi) insanla bağını koparmayacaksın.

-Mubah kullanımını artırmayacaksın.

Mesela uyku mubahtır. Ama uzlete çekildiğini söyleyen biri önceleri yedi saat uyuyorken uzlette uykusunu sekiz saate çıkarmışsa o uzlete değil uykuya çekilmiş demektir. Bir kepçe çorba içiyorken bunu uzlette üç kepçeye çıkararak da kendini besiyeye almış demektir, o uzlet değildir. Allah için kenara çekilmek bu değildir ve bu türden mubah artışları uzletteki samimiyeti yok eder. Şeytan kişiyi yağmurdan kaçarken doluya tutar zira mubahların artırılması -helal de olsalar- şeytanın işine gelir.

*

İbni ebi Şeybe'nin 37168. hadis-i şerifinde Huzeife radiyallahu anhu şöyle söylüyor: "İsterdim ki altın gibi berrak yüreği olan şöyle yüz arkadaş bulayım. Onlarla şu şehirden çıkalım, bir kayanın üzerine oturalım. Ben onlara Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemden duyduğum, fitneyle ilgili uyarıları anlatabilirdim. Onlar da beni dinledikten sonra ne ben onları göreyim ne onlar beni görsünler; yüz bir kurtulmuş insan olarak Rabbimize gidelim."

Huzeyfe radiyallahu anh iki şeyi öğretiyor bize: Demek ki yüz arkadaşı olursa fitne barajını aşacağını düşünüyor. Elindeki reçete o kadar güçlü ki bunu gerçekleştirmek için milyonlarca insan gerekmiyor – ama yalnızlığa da dayanmıyor. O kişilerle sonsuza kadar da vakit geçirecek değil; kendi öğrendiklerini onlara öğretecek ve mesuliyetten kurtulacaktır. Yüz kişiyi bulan, cennete biiznillah girecektir. Tabii ki aralarındaki ilişkiyi siyaset, maddiyat, ırk ile belirlemeyecekler ve el ele tutuşan müminler grubu olarak birbirlerinin cennet garantisi olacaklardır.

Hatırlanacaktır ki Ömer radiyallahu anha da dünyada ne istediği sorulunca, “Huzeyfe ve Muaz gibi bir oda dolusu adam istiyorum” demişti.

Altın kalpli adamlar denen modelin nerede olduğunu bulmak da ayrı bir mesele tabii ama Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Huzeyfe’yi, Huzeyfe radiyallahu anh da bizi çaresiz bırakmamış, bu altın kalpli adamları aramış ve onlarla birlikte kurtulma çaresini düşünmüştür, derdini anlayacak yüz kişi...

*

Fitne fesadı tehlikeli gördüğümüz (zaten böyle görmesek imanımız açısından sorun yaşarız) bakış açımızın yanı sıra, Al-i İmran suresinin 179. ayetinin ışığında bazı hakikatleri iyice düşünmek mecburiyetindeyiz: Çocukların dünyaya sağlıklı gelebilmeleri için annelerinin karnından çıkarken bağırmaları gerekir. Bir çocuk bağırıp ağlamadıkça ciğeri çalışmadığındandır ki ebeler, anne karnından çıkan çocuk ağlamazsa ona hafifçe vurarak ağlamasını sağlarlar. Bu, ebenin merhametsizliğini göstermez.

Mezkûr ayet, tam da bu sahneyi anlatmaktadır:

مَا كَانَ اللَّهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَىٰ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّىٰ يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ

“Allah, iyile kötüyü-kaliteliyle kalitesizi bir arada bırakacak değildir.”

İslam toplumu; münafığı, faciri, faiz yiyeni, kâmil imanlısı, namazını huşuyla kılanını... herkesi barındırır. Bunların hepsi cuma namazında bir arada olur, bayramda bayramlaşırlar. Bu imtihan kimlik kartı taşımaya göre değil, mümin kimliği taşımaya göredir ve Allah bunu fitnelerle ölçecektir. Kimine hastalıklar, kimine düşmanlar ama herkese illa bir şey verilecektir.

Bakış açımız bu olduktan sonra, fitne döneminde olup bitenleri ‘olmaması gereken şeyler’ ya da bir çeşit trafik karışması türünden göremeyiz. Bu bizim sınavımızdır ve dik duran kimliğimizle kalmak için gayret etmeliyiz. Fakat Allah, kurumuş yaprakları illa dökecektir.

Dönem, Müslümanlar’la her şeye rağmen bir arada durma dönemidir. Müslümanlar’la her şeye rağmen bir arada. Bütün olumsuzluklara karşı tavrımız Müslümanlar’dan yanadır. Dönem, âlimler dönemi değil rabbanî âlimler dönemidir. İnsanlar Rabbinden başka derdi olmayan âlimlerin etrafında toplanacaktır. Pahası canımız da olsa kapasitemiz ve becerimiz miktarınca emr-i bi’l-maruf ve nehy-i ani’l-münker etmenin üzerimize farz olduğunu bilme dönemindeyiz.

Herkesin fitneden dolayı kenara çekildiği zamanda kendisi de kenara çekilirse artık kimsenin kalmayacağını düşünmelidir. Bütün kriterlerin dikkatlice ele alındığı bir zaman diliminde bulunduğumuz gerçeğinden başka bir de özellikle, “Müslüman’ın kanının her zamankinden daha değerli olduğu” hakikati asla gözden uzak tutulmamalıdır. İnsan şöyle düşünmelidir: “Bu zamanda yaşayıp da Allah’ın huzuruna kâfir veya eline Müslüman kanı bulaşmış olarak gitmeyeyim, yeter.” Çünkü Müslüman kanı Allah Teâlâ’nın hesabını soracağı en ağır şeydir. Peygamber’imiz aleyhissalatu vesselam, fitne zamanında eline Müslüman kanı bulaşmaksızın Rabbinin huzuruna gidenler için “gerisine Allah sizin için bir çare bulur” buyuruyor. Kâfire ise zaten hesap yok.

'Eline Müslüman kanı bulaşmak' denilen de kişinin kafasına silahı dayamak şeklinde anlaşılırsa da bundan ibaret değildir. O işi yapacak hainin ekonomik desteğini sağlamak, lojistiğini temin etmek, reklâmını yapmak, fetvasını vermek, tweet'ini yazmak vb. de buna dâhildir. Katilden yana tavır koymak da fitne döneminde işlenebilecek en büyük suça direkt ya da dolaylı ortaklıktır.

Fitne dönemlerinde, Müslümanlar'ın tedip edilmelerini (dövülmeleri, cezalandırılmaları) de amaçlayan örgütlere katılmak hatta onların doğruluğunu düşünmek -asında hiçbir dönemde uygun olmamakla beraber- hatadır.

Fitneler korku ile korkaklık arası bir dengede tutulmalıdır: Fitnelerden korkmalıyız ama onlar bizi korkak hâle getirmemelidirler. Şayet fitnelerden korkmayı korkaklık kıvamına getirirsek yani tedbir alacağımız seviyede iken ipin ucunu kaçırap elindeki gücü kullanamayacak hâle gelirsek Müslümanca bir denge yakalamış olmayız.

Bu dönemde hak nedir ona bakılmalı; haklı çok da önemli değildir. Bu ne demektir? Hak, karşıtımız olacak başka bir Müslüman'dan da gelse fitne döneminin hatırına bunu kabul etmeliyiz. Normal zamanlarda sonuna kadar talep edeceğimiz hakkı, fitne dönemi sebebiyle görmezden gelebiliriz. Aksi takdirde iş şahıslar kavgasına döner. Hak için var isek hakkın yanında, batılın karşısında oluruz.

Özellikle dikkat edilecek başka bir paragraf olarak da şu zikredilmelidir ki, Allah'ın sustuğu konuda susmak kurtuluştur. Allah ve Peygamberi din hususunda bir konuyu ne kadar anlattıysa o kadarında kalmak lazımdır: Cennet, cehennem, sırat... Mesela mizanın kurulacağı terazi dijital midir, kilogramla mı ölçülecek... türünden mevzularla vakit kaybetmek helak olmak ve yetkiyi değil Müslümanlığı aşmaktır. Din hususunda Allah ve Peygamberi'nin konuştuğu, son noktadır.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.